

Rozpřawa SŠT za 2018

Šyroki wótgłos na 20 lět Witaj®

1. Žiřownje

Jubilej

Južo cełe lěto swěšimy 20 lět modelowy projekt Witaj® ze žiřimi, starjejšymi, wótkublarjami a wótkublarškami. Lětosa 1. měrcsa smy swěžeń na swětosnu wařnju w pšibytnosći wjeducych politiskich zastupnikow Sakskeje a Bramborskeje w chóšebuskej měšćańskej hali z něži sto góscami dostojnje wóswěšili. W regionalnych a nadregionalnych medijach jo było rozpřawjenje wobšyrne a dobre.

Brošura: Pši toš tej gózbje smy wudali wósebnu 220-bocnu brošuru “20 lět/Jahre Witaj®, Witaj k nam! Herzlich willkommen!” z wobšyrnymi statistiskimi datami.

Nowy internetowy bok SŠT

Pód www.dyrdomdej.de smy online stajili nowy kšasnje ilustrěrowany internetowy bok, kótaryž se běžnje dalej wutwarja a połni. Pšez internet dostanu něnto wótkublarje a wótkublarški a teke starjejše a dalšne zajmce k přědnemu razozu z pomocu nowych medijow pokazki a materialije za efektiwnjejše pósrědnjenje serbsčiny pšedšulskim žiřam z pomocu słownych lisćinow, wobšyrnych materialijow, gronkow a wulicowańkow a pózdžej teke z melodijami serbskich spiwow.

Sčěnowa kórta: Wjelgin dobry wótgłos jo žněła sčěnowa kórta Górneje a Dolneje Łužyce z dwójorěcnymi pomjenjenjami jsow a městow.

DVD: Jo było a jo nam wažne, až se casowe wuwiše našych žiřownjow a hortow dokumentěrujo. Za to smy wudali z pomocu SAEK wobšyrnu DVD, kótaruž móžošo se teke w interneše woglědaš. <https://www.youtube.com/watch?v=8xQFOKzymu8>

Dokumentacija swěženja: Nejwažnejše dypki swětosnego zarědowanja w Chóšebuzu smy na DVD zespominali.

Nowej grajkanišći

Lětosa w juniju a septembrje smy gromaže z gmejnomu mógli oficielnje našym žiřam nowej grajkanišći w Ralbicach a Chrósćicach pšepódaš. Wutšobnje žěkujomy se gmejnskima radoma, wótkublarškam a wótkublarjam, wósebnje pak starjejšym, kótarež su nas w lichem casu pši na- a pšetwari grajkanišća pódpěrali a nam pomagali. W cełku su starjejše wěcej ako 25 tysac € nažěłali. Pódpěra starjejšych pši projektach jo njewuzbytne.

Nowotwař a pšetwař w Rablicach

Wjaselimy se wjelgin, aŝ jo gmejnska rada nowotwař góletkownje a žiśownje a pšetwař horta w Rablicach wobzamknuła. Za pšechadne dalšne pšebywanje žiśi w góletkowni aŝ do lěta 2021 w Smjerdźacej su se zachopili trjebne twařske žěła. Nam jo se pšez woglěd ralbičańskich žiśi na ptaškowej swajźbje w statnej kanclaji w Drježdźanach poraŝiło ministařskega prezidenta Kretschmera wósobinski zagóriś a dobyś ako pódpěrarja za twařske pšedewzeša we wusokosci něži 4 milionow euro. Wót tego spěchujō se z boka Sakskeje 75 %. Ministařski prezident a pširědowany wokrejsa Budyšin Udo Wićaz stej pšebywałej z dalšnymi góscami krotkodobnje w ralbičańskej žiśowni, aby se na městnje wó wobstojnosćach informěrowali. Pó něntejšnych planach by se móglō w lěše 2020 z twarjenim zachopiś.

Zmakanje z ministařskim prezidentom Michaelom Kretschmerom w ralbičańskej žiśowni, dnja 8.6.2018

Dalejkublanja

Łoni jo se wótměła znowa fachowa konferenca dnja 28.10.2017 a lětosu se wóna wótmějo 22.09.2018. Jo to zawězujuce zarědowanje za wšych wótkublarjow a wše wótkublařki. W Starjejšnych listach a dalšnych medijach se wó tom rozpšawja.

Naše psistajone wótkubłaŕki/wótkublarje pšewjedu w swójjich žiśownjach lětnje 3 raze dalejkublanje z fachnikom kněžom Anders-Krummnackerom a wjednice wobraduju z nim psidatnje tśi raze wob lěto.

Familijowe kublanje a fachowe póražowanje w našych žiśownjach

Wót 1. awgusta jo Judit Čornakowa pšewzeła toś ten wupominajucy nadawk. Na zachopjenku lěta smy w žiśowni napšašowanje pšewjadli. Smy kšeli wěžeś, kótare psiraženja za wólny cas su starjejšym wažne. Wutšobny žěk wšyknym, kótarež su napšašnik wupołnili. Su to dogromady 68 napšašnikow, z nich 38 z Chrósćic, 25 z Ralbic a 5 z Wotrowa. Na pšosbu starjejšych pšewjedu se w psichože grajne wótpođnja, drogowanja a yoga za starjejšych a žiśi.

Prědny test rěcnych znajobnosćow

W běgu toś tego šulskego lěta smy přědny raz pšewjadli test rěcnych znajobnosćow žiśi w serbšćinje a to pla wšykných serbskich a serbski wuknjecych žiśi, kótarež ako psiduce do šule zastupiju. Za to smy za naš internetowy bok www.dyrdomdej.de wuwili testowe pšašanja z wótpowědnymi ilustracijami.

Starosć wó dosć wótkublarjow a wótkubłaŕki

Dokulaž trjebamy w psichože dosć pedagogiskego personala, smy wabili zajmcow z drugich pówołanjow, kótarychž smy zwětšego z 30 góžinami wob tyžeň pla nas psistajili a kótarež se něnto styri lěta dlujko na wótkublarja pšekubľuju: w 1. a 2. lětniku su to pšecej styrjo a na cakańskej lisćinje stojtej doněnta dwě kandidatce.

2. Šula

Pšechad wót žiśownje do šule

Njezaběramy se jano ze žiśownjami, ale dalšne wuwise našych žiśi w šuli jo za nas rowno tak wažne. Pšedsedaŕstwo SŠT jo 18.04.2018 z wjednicami žiśownjow, z wjednikami a koordinatorami serbskich zakładnych šulow něgajšnego kamjeńskego wokrejsa wuražowało, kak by nejlěpjej pšechad wót žiśownje do šule zmejstrowaś mógli a to žiśi rowno tak ako ceptarjow a wótkublarjow w horše. Zastupna pšedsedaŕka SŠT Jadwiga Čižankowa jo toś to zarěđowanje šykownje moderěrowała. Wjele pokazkow smy zezběrali, na kótarež comy něnto wótpowědnje glědaś.

Pšechad wót zakładneje šule do dalejwjeducych šulow

Na rědnem klawsumnem pósejženju k dalejwuwiseju koncepta 2plus 13.09. 2018, kótarež pšewježo se w zagronitosći sakskego ministraŕstwa za kultus a krajnego zastojnstwa za šulu a kublanje su se znosyli někotare wótwóŕjone pšašanja, kótarež comy we wjezecej kupce 2plus pši kultusowem ministraŕstwje w psichodnem casu

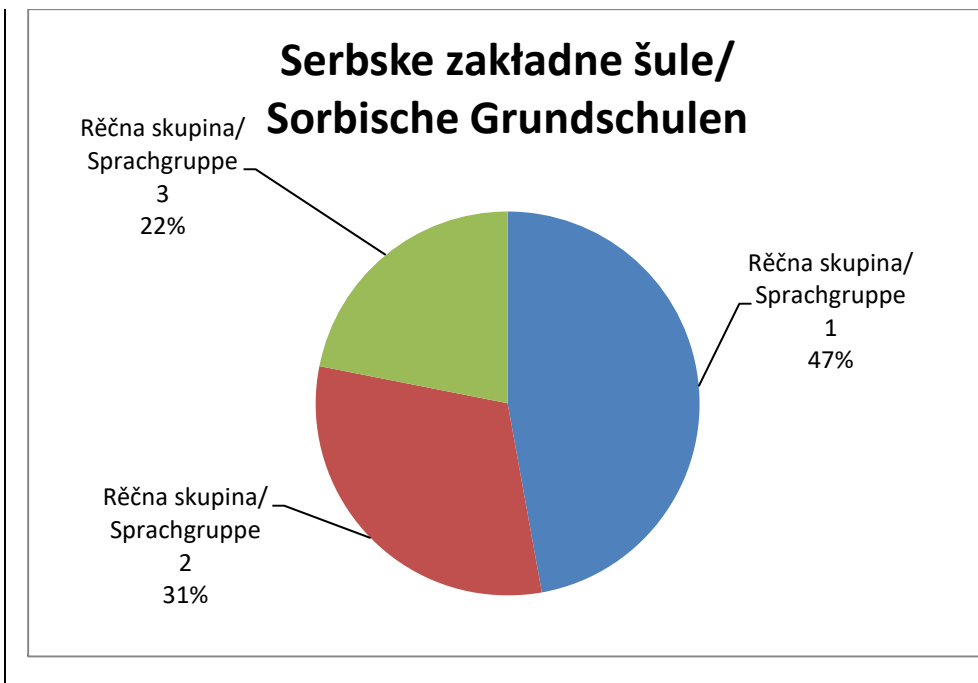
rozpominaš a problemy wopytaš rozwězaš. Pó našych rešeršach pótrjefijo to pšedewšym wótpowědne spěchowanje maminorěcnych žiši na jadnom boce a rěcnej kupce 2 a 3 na drugem boce. K tomu słušaju zarucenje teamteachinga, wótpowědne dalejkubłanje fachowych ceptarjow ako teke serbšćinarjow a nic naslědku ma se serbšćina na wopismach wupokazaš za wše tši rěcne kupki we wobłuku koncepta 2plus, ale teke ako cuza rěc na nimskich šulach. Kužde delegěrowanje serbskich ceptarjow na nimske šule wobgrozujo pšidatnje pšesajženje koncepcije 2plus. To smy se wóspjet wót kultusowego ministraštwu pominali, doněta bóžko njewuspěšnje.

Zasajžujomy se dalej za ewaluaciju koncepcije 2plus ze zaměrom ramikowe wuměnjjenja pólěpšyš.

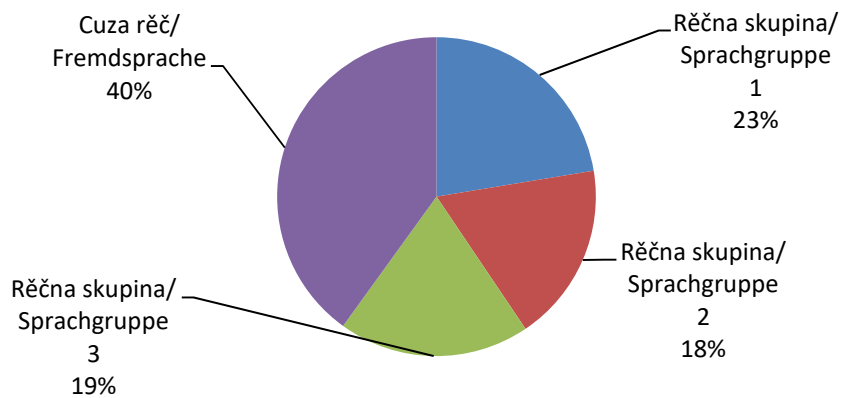
Licby serbskich a serbšćinu wuknjecych wuknikow 2018/2019 w Sakskej (Bóžko njepšedlaže nam hyšći licby wuknikow z Bramborskeje)

Z celkoweje licby **2740** serbšćinarjow su pó pódašach LASUB do rěcnych kupkow zarědowane:

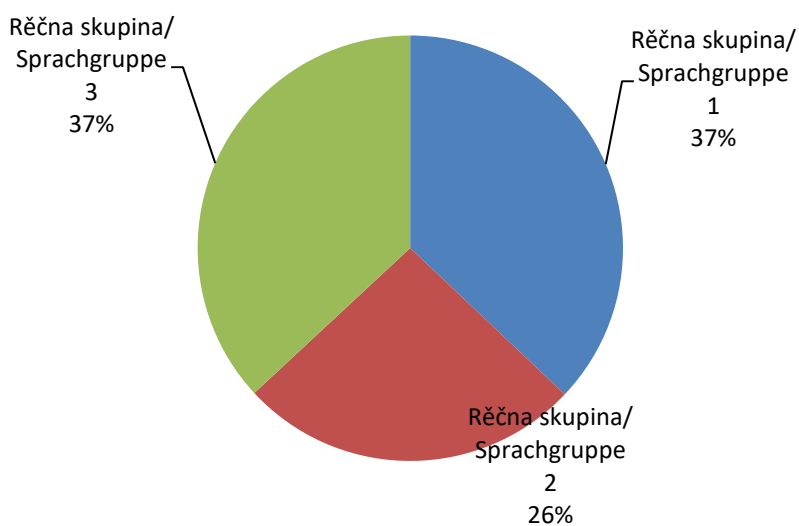
- kupka 1   795
- kupka 2   639
- kupka 3   703

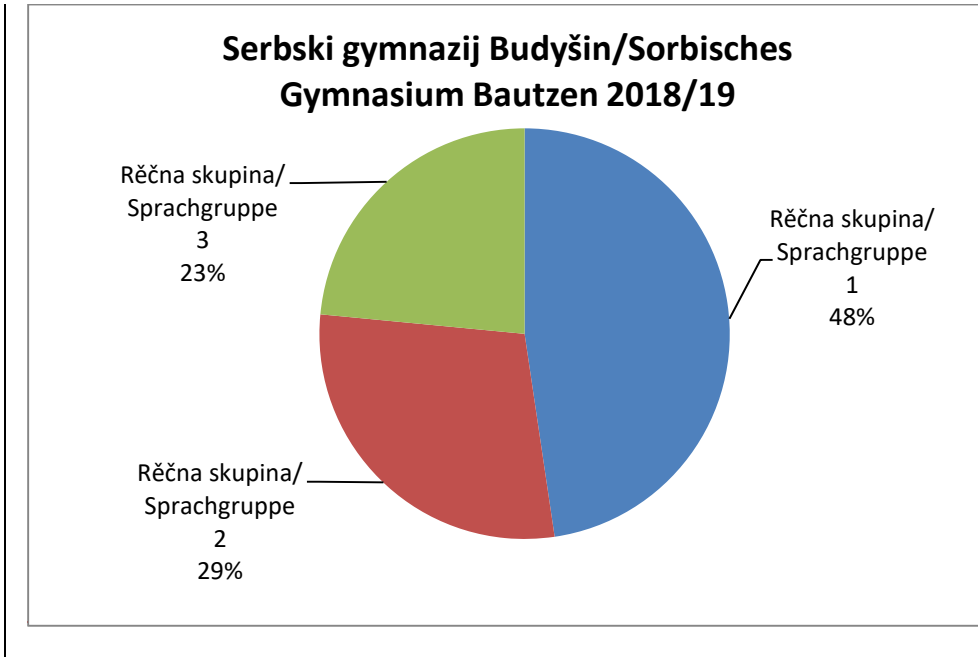

Zakładne šule kiž serbšćinu podawaja/ Grundschulen mit Sorbischunterricht

Serbske wyše šule/ Sorbische Oberschulen

© Ludmila Budarjowa 2018, žrědło: LASUB

Glědajucy na fakt, až mamy wót 1. až do 12. lětnika w Sakskej jano 795 wuknikow, kenž se w maminorěnych kupkach wuwucuju, wóspjetujomy znowa pominanje, až jo zaměrne spěchowanje maminorěnych žiši a młodostnych na wusokem rěcnem niwowje nuznje trjebne.

Wabjenje a pšewóžowanje studentow wucabnikojstwa

Intensiwnje smy dalej **za studium wucabnikojstwa wabili** a pšewóžujomy studentow wót pšizjawjenja na studium až k referendariatoju. Toś to žěło wugbamy na wjelgin dowěrliwej bazy, wšak jedna se how cesto wó wjelgin wósobinske daty a nastupnosći. Lětos jo se 10 abiturientow Serbskego gymnazija w Budyšynje za studium wucabnikojstwa rozsužiło. Z dalšnych gymnazijow su se teke maminorěčne zajmce pšizjawili.

Teke wjelim potencielnym **pšitowarišnikam** smy puś k wucabnikojstwu dopórucyli a proces statnego pšistajenja pšewóžili.

Pši wšom licba wuwucujucych, wósebnje na serbskich a dwójorěcných šulach njedosega. Konceptija 2plus njegózi se pó planje pšesajziś. Pó něntejšnych zwěšćenjach se wóna jano z 50 procentami nałožujo. Teamteaching, wuwucowanje z dwěma ceptarjoma rownocasnje w ředowni, jo se z boka LaSuB jano we wuwzešowych padach pšizwóliło, dokulaž feluju ceptarje.

Projekty

Donětejšne projekty ako olympiada serbščiny, řecne prozninske lěgwo, zarědowanja ze starjejšymi, wuwijanje wucbnych materialijow, kubłańske jězdy wuměnkarijow SŠT a gósci, ako teke dalšne smy w zajzonom casu wuspěšnje dalej pšewjadli.

Pšedsedařstwo

Wóno jo se 11 raz schadało, a na dalšnych 36 zarědowanjach rozdźělnych gremijow su se jadnotliwe člonki pšedsedařstwa wobźělili, z nich jo se pšedsedařka SŠT na 25 zarědowanjach wobźělila.

Žěkujom se wšyknym, kótarež su nas pši našom cesnoamtskem žěle pódpěrali.

Ludmila Budarjowa, pšedsedařka SŠT